

# “A Menorca, l’interès pel patrimoni dels captius dels turcs frenava els rescats”

**J**osep Maria Quintana (Alaior, Menorca, 1950), publica a Proa la novel·la *Els herois de la nit*, recreació de les conseqüències de l’assalt a Ciutadella per part dels turcs el 1558, amb el trasllat de molts menorquins, a Constantinoble, com li passa al protagonista. La seva novel·la més coneguda és *Els Nikolaidis*. És registrador de la propietat i doctor en filologia catalana.

**—Es pot dir que de la novel·la sorgeix de la tesi que viure a l’Espanya del XVI era pitjor no pas a la Turquia on van anar a parar els menorquins esclavitzats?**

—Tenen elements comuns, en el sentit que són societats guerres, invasores i cruels, però l’Espanya de Felip II és monolítica, fosca i dominada per la Inquisició, i la Turquia de Solimà el Magnífic és molt més oberta i permet que s’hi integrin cultures i religions diverses. A Constantinoble hi havia esglésies catòliques, encara que no poguessin repicar-hi les campanes. Turquia era més culta i tolerant.

**—El germà del protagonista, capturat també, té sort finalment de viure amb els turcs.**

—La trobada del protagonista, Arnau Vidal, amb el seu germà gran, deu anys després de ser capturats, provoca un xoc de civilitzacions. Arnau descobreix que el seu germà s’ha integrat perfectament en la societat que el va segrestar. S’ha convertit a l’islam i és capità d’un vaixell d’un personatge proper al soldà. Aquí és quan es presenten les dues visions. Arnau vol tornar a l’illa mentre que el germà gran diu que si ho fes només hi trobaria fam i misèria.

**—Sabíeu, abans de documentar-vos, que a la Turquia del XVI es respirava molt millor que aquí?**

—No. Tot això ho he vist amb l’estudi de l’època. No havia estudiat gaire la qüestió.

**—Éreu víctimes del present, com ho som la major part, no?**

—Efectivament. Sí.

**—Què té el vostre Arnau Vidal del personatge històric en el qual es basa, Joan Seguí, que un cop alliberat es dedicà al rescat de captius mentre exercia d’espia de Felip II?**



Josep Maria Quintana publica la novel·la *Els herois de la nit* a l’editorial Proa.

—Hi té en comú l’esperit d’aventura. El desig d’anar a redimir el seu germà, en primer lloc, i després el de redimir més gent. I també que fracassa en topar amb la societat menorquina de final del XVI, que ha decidit de girar full i que ja no està per romanços de més redempcions.

**—Per què no està per aquests romanços?**

—Perquè hi pesa més l’intent egoista d’apoderar-se dels patrimonis dels desapareguts que no pas el desig que tornin.

**—I què té l’Arnau Vidal d’estrictament novel·lesc?**

—Les vicissituds que travessa, com un seguit de crims que m’invent. I també que allargo els seus anys d’estada a Constantinoble.

**—Però el vostre personatge acaba com se sap que va acabar?**

—Sí. La darrera cosa que se’n sap és una carta, escrita a cinquanta anys, en què es veu malalt, i se sent abandonat pel rei, que havia servit. No tenim notícies

posterior del personatge i jo també el deix així.

**—L’assalt a la Ciutadella del 1558 tenia tradició literària?**

—Molt poca. Hi ha tan sols una novel·la del segle XIX. Cal dir que fins fa molt poc els historiadors no l’han estudiat a fons. Jo he pogut escriure-la gràcies als treballs dels historiadors Josep Pellicer Pons, Miquel Àngel Casanovas Camps i Florenci Sastre Portella, que són els que han descobert la figura de Seguí.

**—Hi ha propietats —ara ho demano també al registrador— que neixin de la desaparició de propietaris, arran de l’assalt a Ciutadella?**

—El fet és que el rei Felip II ordena un capbreu i els menorquins aconsegueixen d’ajornar-lo fins al 1598, pràcticament quaranta anys després de l’assalt, quan finalment el rei acceideix a deixar fer una declaració jurada, sense haver d’aportar més proves de la propietat. I sí, hi ha propietaris que deuen les seves fortunes al canvi de propietats d’aquella època. Mai no podrem saber si la declaració jurada era sincera o no. Però sí que és cert que en aquest moment es consoliden fortunes.

**Lluís Bonada**